

Gemeente Sittard-Geleen & bureau Verbeek

Informatiebijeenkomst Kloostertuin St. Agnetenberg Sittard voor omwonenden en belangstellenden

Datum: woensdag 20 april 2022
Tijd: aanvang 15.00 uur en 18.00 uur
Plaats: Kloostertuin St. Agnetenberg Sittard

Aanwezig:

- Pieter Meekels – wethouder gemeente Sittard-Geleen (aanwezig bij tweede sessie)
- Ivo Nijsten – gemeente Sittard-Geleen
- Geert Coenen – Coenen Sättele Architecten
- Har van der Borgh – Buro4
- Jeroen Verbeek – bureau VERBEEK landschapsarchitectuur/ecologie/stedelijk ontwerp
- Jack Reijnders – bureau VERBEEK landschapsarchitectuur/ecologie/stedelijk ontwerp
- Suzanne Wolters – gemeente Sittard-Geleen

Notulist: Nina Bekker

Opening

Ivo Nijsten heet iedereen welkom in de tuin van het voormalige klooster St. Agnetenberg. Op deze prachtige plek zijn de aanwezigen uitgenodigd om mee te denken over de toekomstige invulling van de kloostertuin. Er zijn twee sessies (middag en avond), met dezelfde inhoud. Het verslag van deze bijeenkomsten en de presentatie zijn te vinden op www.metsittardgeleen.nl (project: Kloostertuin St. Agnetenberg Sittard).

Inleiding

We zitten nog helemaal aan het begin van het proces. Het gaat nu vooral om het maken van een analyse, het in kaart brengen van de kenmerken van het gebied en hoe we deze informatie kunnen gebruiken voor een plan richting de toekomst. Dit doen we graag samen met u. In het vervolgproject laten we zien wat er met de verkregen informatie is gedaan en hoe het daadwerkelijke plan eruit gaat zien.

Plangebied

Jeroen Verbeek, landschapsarchitect van bureau Verbeek, laat zien wat het plangebied is: de voormalige schootsvelden en de tuin van de zusters, de omliggende Agnetenwal en de voormalige mavo Land van Gulick. De kloostertuin is van grote waarde: het is een groene oase midden in de stad met een mooi flora- en faunabestand. De tuin wordt momenteel onderhouden door een vrijwillige tuinbrigade.

Ambitiedocument

Geert Coenen vertelt iets over het ambitiedocument Agnetengebied. De ambitie is om dit gebied voor de komende tientallen jaren duurzaam te maken zodat generaties lang ervan kunnen profiteren. Een korte inleiding op een aantal doelen:

- Behoud monumentale karakter van het klooster, maar ook van de voormalige mavo;
- Verkeersverbindingen aanleggen naar de randen toe;
- Terugbrengen van het grachtenstelsel;
- Watermanagement (klimaatadaptief), energieneutraal;
- Zicht op kerk, klooster en torens;
- Parkeervraagstukken en woonfunctie.

Voorstel tot samenwerking

Alle aanwezigen kunnen zich opgeven voor een werkgroep waarin samen nagedacht wordt over de invulling van het park. Dit gebeurt in een aantal werksessies. De ideeën en inzichten van vandaag worden besproken in sessie 1. In sessie 2 wordt dit verfijnd, vervolgens wordt het concept parkontwerp besproken met iedereen, waarna indien nodig nog een sessie 3 met de werkgroep volgt om eventuele feedback te bespreken. Uiteindelijk leidt dit tot het voorontwerp dat zomer 2022 klaar moet zijn. Daarna komt de termijn voor de uitvoering. Mensen die nu niet aanwezig zijn, maar mogelijk wel geïnteresseerd zijn in de werkgroep, kunnen hun contactgegevens doorgeven aan Ivo Nijsten.

Historie van het complex

Har van der Borgh van Buro4 houdt zich bezig met ruimtelijk erfgoed. Hij geeft aan de hand van dia's een overzicht van de historie. Van de Franse bezetting, via de zusters Dominicanessen uit Brugge (met als beschermvrouw de heilige Agnes, vandaar de huidige benaming Agnetenberg), tot het in 1862 gestichte klooster door de zusters van Onder de Bogen uit Maastricht en de veranda uit 1960. Tijdens het verhaal van Har van der Borgh wordt de vraag gesteld om het gebied op de kaart aan te geven. De kaart is onderdeel van de presentatie, deze is te vinden op www.metsittardgeleen.nl, project Kloostertuin).

Het stelsel van grachten en wal zijn van grote waarde. Om de historie van de verdedigingsstad te versterken, zou je op deze plek de gracht terug willen brengen.

Waarden van het gebied:

- Oude waarden van voor 1700 toen de vesting nog intact was en verdedigingssystemen en water belangrijk waren.
- Tussen 1800-1850 werden de grachten tuinen met een verkavelingsstructuur die de grachten volgt.
- De grootste en de meest tastbare waarde is echter die van de kloostertuin met een gecombineerde functie van siertuin en nutstuin. Er waren ook dierenverblijven (met schapen en kippen). Op de vraag of deze dieren ook terugkomen bij de herinrichting, kan Har van der Borgh geen antwoord geven.

Een aanwezige voegt toe dat het gebouwtje op foto 2 nog niet de rouwkapel is van later, maar een toiletgebouwtje voor de kinderen die er destijds intern woonden. Een andere aanwezige zegt dat de zusters ook een pand hadden in de Putstraat waar bejaarden woonden. De zusters gingen vanuit de tuin via een open verbinding met een karretje eten brengen. Het pad dat ernaartoe leidt (langs de begraafplaats) is er nog steeds met een (nu gesloten) poortje. Har van der Borgh zegt dat deze plek een mooie ontsluiting van het gebied zou kunnen zijn. Er wordt een vraag gesteld over de oude kleuterschool. Die ligt echter buiten het gebied dat ontwikkeld wordt en is hier niet meegenomen.

Kwaliteiten van het gebied:

- Groene oase in stad
- Klimaatadaptie: de gracht heeft hierbij een heel belangrijke functie: het vangt water op en water laat de temperatuur van de stad dalen. Vraag: er liggen al bestaande grachten droog, dus waarom nu nieuwe grachten graven als er vervolgens niets mee wordt gedaan? Antwoord: er wordt momenteel een project uitgewerkt waarbij er dit jaar nog water in de gracht zal komen.
- Oude waarden zichtbaar maken (deel grachten, patchwork, keuzes maken). Vraag: worden de historische elementen in de tuin (bijv. de padenstructuur) en de ensemblewaarde van het klooster met tuin en doorgang nog uitgewerkt in de waardestelling? Antwoord: Dat komt zeker nog aan de orde; elk afzonderlijk gebouwtje wordt bekeken. Ook de ecologische waarde komt aan bod (met het verzoek aan de aanwezigen om bijzondere dier- en plantsoorten te noteren op de poster "natuur").

Toekomst: wensen van de aanwezigen voor het plangebied

De aanwezigen worden tijdens beide sessies uitgenodigd om op de posters die in de tuin staan hun ideeën in te brengen over de toekomst van het kloosterpark. Alle ideeën worden gebundeld en er wordt er een werkgroep gevormd van de mensen die zich daarvoor hebben opgegeven.

- Toegankelijkheid
- Gebruik/functies
- Natuur
- Randen park
- Historie

Vragen die nog worden gesteld en die via de posters kunnen worden ingebracht:

- Wat gebeurt er met de mavo, wordt deze particulier of publiek?
- Wordt de tuin 's avonds gesloten om evt. overlast te voorkomen?

Aangedragen ideeën, suggesties en wensen tijdens de thematafels

Tijdens beide inspraaksessies zijn door de aanwezigen een groot aantal wensen en ideeën aangedragen. Aan de hand van vijf verschillende posters en thema's was er de mogelijkheid om deze wensen en ideeën kenbaar te maken en achter te laten. In onderstaand overzicht een weergave van de verzamelde input, gesorteerd naar thema.

Welke verbindingen met de omgeving zijn belangrijk?

- Alleen voor voetgangers
- Oude pad naast de wal, waar de kinderen met hun fiets langskwamen
- Ingang vanuit Putstraat
- Toegankelijk mensen met hulpmiddelen rolstoelen / rollators
- Onder de wal door klooster
- Via Engelenkampstraat
- Geen fietsen in de tuin
- Een mooie poort als toegangshek
- Toegang via waldoorgang mogelijk houden
- Trap toegang tot wal middels schoenlappershuisje
- 's Avonds afsluiten
- Toegang via putstraat 65 en 63 Steegje. Mogelijkheid tot toegang personeel via achterom

Voor wie en wanneer wordt het gebied toegankelijk?

- Van 9.00u u tot zonsondergang
- Even dagen open, oneven dagen dicht
- Geen honden
- 's Nachts gesloten
- Niet toegankelijk voor fietsers/brommers
- Alleen voetgangers
- Verhoogd wandel- rollator/scootmobielpad c.q. loopbrug vanaf de wal
- Iedereen en altijd welkom tot nacht, laat het leven
- Beperkte toegangsroutes
- Gesloten karakter behouden
- Paar dagen per week open. Op andere dagen beheer door tuinbrigade
- Graag afsluiten 's nachts voor bezoek
- Verboden voor honden
- Beperkte toegangstijden

- Zorg dat het 's avonds afgesloten wordt
- Graag voor iedereen toegankelijk
- Semi-open toegankelijk? (i.v.m. behoud nutsgewassen)
- Parken/tuinen ook overdag gewoon toegankelijk. Voelt nu erg exclusief i.v.m. historie. Maar toegankelijkheid en gebruik laat centrum bruisen
- Voorkom overlast als je het openbaar maakt. Of sluit na bepaalde tijd toegang af
- Metalen hekken met aan 2 kanten hoge begroeiing om nachtelijke doorgang en overlast (naar Dobbelsteynporte bijvoorbeeld) te voorkomen. De huidige hekken wel ter optimalisatie verplaatsen

Welke (cultuur)historische elementen vindt u belangrijk in en rondom het gebied?

- Begraafplaats
- Schoenmakershuisje
- Oude bomen
- Historisch karakter behouden
- Gracht niet nodig, kosten ervan besteden aan inrichten tuin
- Bescherming van het kerkhofje
- Behouden karakter begraafplaats en kloostertuin
- Behouden (met nieuwe functie) van de gebouwtjes
- Behoud historisch karakter
- Uitvoerbare ambities
- Gracht hoeft niet terug
- Groen behouden
- Oude bomen
- Moestuin
- Alles zoveel mogelijk behouden en/of renoveren
- Historisch volgde vorm aan de hand van functie. Ook Sittard is onderhevig aan klimaatverandering. Klimaat adaptief = naleven historische elementen
- Historische structuren (o.a. paden, borders) behouden
- Idee gracht: droge gracht met watersysteem onder de grond

Aan welke natuurwaarden hecht u veel waarde?

- Bestaande bomen en planten laten staan
- Vogels en insecten hebben hier nu een paradijs, dit moet zo blijven, dus ook rust voor de dieren
- Oase van rust
- Oude bomen laten staan
- Verschil in planten die een jaar rond bloeien
- Veel bomen en een gevarieerd aanbod aan planten
- Geen monocultuur
- Oude bomen laten staan
- Biodiversiteit
- Plek voor imker

Wat zijn uw ideeën voor de toekomst (natuur)

- Moestuin
- Bezinningsplek in Sittards tumult
- Oude tuin herstellen
- Visie van Zitterd Revisited was zicht op wal vrijlaten. Graag deze visie uitvoeren

- Als ideaal; combinatie nuts/recreatietuin. Met aandacht voor de ecologische samenleving
- Weide met diverse bloemen en kruiden
- Fruitbomen en struiken
- Geen gracht maar wel een plek voor water
- Deel van de tuin als boomgaard herbestemmen
- Fruitbomen

Welke functies of voorzieningen zijn er in de toekomst gewenst?

- Speelgelegenheden voor de kinderen
- Boomgaard op open veld
- Tuinen i.p.v. tuin
- Mogelijkheid tot kleine culturele optredens (kiosk, veranda)
- WC terug in mortuarium (opbaringshuisje)
- Toiletvoorziening
- Klok handhaven uit het klooster dat om 12.00u het Angelus laat horen
- Thee/koffiehuisje (eventueel mobiel) bevordert ontmoeting in de buitenlucht senioren
- Bebost gedeelte met open plek bij Leyenbroekerweg
- Kassen
- Cultuur
- Optredens Philharmonie of de Peak
- Samentuin
- Kindertuin
- Scholen gebruik als buiten-klaslokaal
- Geen commerciële functie
- Géén horeca
- Toilet

Welke vormen van gebruik zouden in de toekomst toegestaan moeten zijn?

- Kleinschalige activiteiten in de tuin (worden al georganiseerd door vrijwillige tuinbrigade)
- Kleinschalige evenementen
- Workshops
- Houdt het kleinschalig!
- Klein tuinfestival
- Kleine optredens
- Samenwerking met De Domijnen
- Buiten expo
- Buiten cinema
- Tuinonderhoud door bestaande vrijwilligers van de tuinbrigade
- Nut en plezier kleinschalig
- Tuinonderhoud door tuinbrigade (op dag dat tuin gesloten is)
- Stillegebied met plaats voor gegunde hartekreten
- Plek voor een imker

Welke ontwikkelingen aan de randen van het plangebied zijn er?

- Dichte begroeiing
- Vanuit tuin geen zicht op parkeerplaatsen
- Randen kennen: a) Daggebruik en b) Nachtgebruik
- Betrek strook bij Agnetentuin
- Toegang tot percelen bewoners Putstraat
- Een gevarieerd aanbod in woningen voor meerdere doelgroepen: jong en oud bij elkaar + ecologisch verantwoord met groen
- Onveilige situatie hoek Engelenkampstraat en Leyenbroekerweg: auto's rijden over stoep
- Afsluiting aan de walkant moet deugdelijk zijn en onderhouden
- Géén randen van de tuin afsnoepen voor woningbouw of iets dergelijks
- Land van Gulick: ontmoetingsplek, kleine kostbare bedrijven voor de samenleving, plek voor educatie
- Opkomst exoten
- Groene begrenzing om omsloten karakter te herstellen met land van Gulick
- Gracht/waterpartij voor mavo
- Toegang auto achterom Engelenkampstraat #1 en #3
- Tijgermug
- Water of geen water in de gracht